

Protipříprava

K úspěšnému vedení obranné operace je velmi důležité citelně narušovat přípravu nepřítele k útoku a tím oslabit sílu jeho počátečního úderu, popř. ho donutit, aby své útočné záměry odložil nebo se jich úplně vzdal. To potvrzují četné příklady Sovětské armády z Velké vlastenecké války. Protipřípravou na hlavní uskupení nepřítele, připravujícího se k útoku, často se podařilo zmařit jeho útočný záměr. Např. u Stalingradu a u Kurska byla úspěšně vedena protipříprava s cílem oslabit úderné možnosti nepřátelského uskupení nebo časově odsunout dobu zahájení jeho útoku.

Zavedením jaderných zbraní vznikly nové možnosti ke zmaření útoku nepřítele, ale současně s tím i nová hlediska a nové problémy při řešení těchto úkolů. Zničující možnosti jaderných zbraní a ostatních moderních prostředků hromadné-

ho ničení dovolují ještě účinněji napadnout uskupení nepřítele před útokem než tomu bylo ve 2. světové válce. Ale také útočník může hromadným použitím jaderných zbraní způsobit bráncům se vojskům značné ztráty a vytvořit si příznivé podmínky k průlomu obrany.

Proto opatření ke zmaření nebo oslabení útoku nepřítele při organizaci obranné činnosti mají v současné době ještě větší význam než dříve. Musí být zaměřena především k zabránění masového použití jaderných zbraní útočníkem. Ke zmaření útoku nepřítele je přirozeně nejistější jeho uskupení hromadnými jadernými údery a zahájit rozhodný postup. To však předpokládá mít k dispozici značný počet jaderných prostředků.

Rozebereme podrobněji úkoly raketového vojska a dělostřelectva v rámci protipřípravy.

Obsah, cíl a objekty boje

Cílem protipřípravy je zmařit nebo oslabit útok nepřítele, který je připraven nebo se připravuje. Je to podle času a objektů koordinovaný mohutný úder jadernými, chemickými a zápalnými prostředky na hlavní uskupení nepřítele. K tomu mohou být přibírány operačně taktické a taktické rakety, dělostřelectvo a letectvo.

V raketové jaderné válce je hromadný jaderný úder hlavním obsahem protipřípravy. Operačně taktické rakety a letectvo mohou vést jaderné údery na operačně taktické rakety nepřítele, nosiče jaderných zbraní na letištích, na operační zálohy a na hlavní úderné uskupení ne-

přítele, připravujícího se k útoku, v celé operační hloubce. Taktickými raketami může být účinně napadán nepřítel útočící z chodu již na vzdálených přístupech k obraně.

Podaří-li se způsobit nepřátelskému útočnému uskupení ztráty ve výši 60–70 %, nepřítel se pravděpodobně vzdá svých útočných záměrů. Mimořádně důležité je zničit většinu prostředků hromadného ničení nepřítele během jejich přípravě resp. při zaujímání palebných postavení.

Má-li se však protipříprava vést na cíle v malé hloubce nebo bezprostředně před přední okraj obrany, pak se do pro-

tipřipravy přibírá kromě jaderných zbraní dělostřelectvo. V těchto podmínkách může armáda plánovat použití jaderného úderu, musí však plánovat i použití dělostřelectva.

Nejdůležitější objekty, na něž bude plánována příprava, jsou:

- prostředky použití jaderných zbraní jako nosiče JZ na letištích, operačně taktické a taktické rakety, dělostřelectvo, sklady jaderné munice;

- uskupení dělostřelectva;

- hlavní úderné uskupení, zvláště tanková uskupení ve vyčkávacích prostorech nebo i na přesunu;

- velitelská stanoviště armády, sborů a divízi

- důležité prostředky PVO.

Z toho vyplývá, že charakteristické cíle jsou:

Pro operačně taktické rakety

- operačně taktické prostředky jaderného napadení jako např. „Pershing“ a „Sergeant“ v palebných postaveních (ve vzdálenosti od předního okraje 30–50 km pro „Pershing“, 80–120 km pro „Sergeant“)

- sklady jaderné munice

- nosiče jaderných zbraní na letištích

- hlavní úderná skupina ve vyčkávacích prostorech a operační zálohy, zvláště tankové svazky,

- velitelská stanoviště arm. sborů, popř. armády,

- důležité prostředky PVO k zabezpečení úderu vlastního letectva během protipřipravy.

Pro taktické rakety:

- taktické prostředky jaderného napadení jako „Honest John“ a 203,2 mm houfnice (ve vzdálenosti od předního okraje od 7–12 km pro „Honest John“, 6 až 8 km pro 203,2 mm houfnici),

- útočná uskupení svazků 1. sledu arm. sboru

- zálohy arm. sboru ve vyčkávacích prostorech,

- velitelská stanoviště svazků 1. sledu.

Pro dělostřelectvo:

- taktické prostředky jaderného napadení

- uskupení dělostřelectva

- bojové sestavy brigád 1. sledu divízi a všechny pozorovatelné

- části útočných uskupení pěchoty a tanků.

Pro letectvo:

- prostředky jaderného napadení na letištích a ve vyčkávacích prostorech i v průběhu jejich přesunu,

- zálohy sboru a armády ve vyčkávacích prostorech a na přesunu

- velitelská stanoviště armády a arm. sborů

- dělostřelecké baterie, zvláště za přesunu.

Zvláštní pozornost třeba zaměřit na boj s prostředky jaderného napadení. To zůstává i v protipřipravě hlavním úkolem RVD. Nepodaří-li se zničit většinu taktických prostředků jaderného napadení při rozvinování a zaujímání vyčkávacích, popř. palebných postavení, může to být značnou výhodou pro nepřítele v boji o taktické pásmo obrany.

V protipřipravě je možné vést jaderné úderky raketových vojsk i jako pozemní výbuchy. Tím je možné silně omezit manévry nepřítele a kromě toho vytvářejí se cíle pro letectvo. Při nedostatku jaderných zbraní je nutné, aby jak raketové vojsko, tak i dělostřelectvo používaly ve zvýšené míře rakety s chemickou náplní, popř. chemické střelivo. Tyto prostředky musí se ovšem použít s překvapením a v terénu výhodném k zamoření.

Zahájení, trvání a struktura protipřipravy

Zahájení, trvání a struktura protipřipravy závisí na jejím cíli, na stanovených úkolech, na počtu raket s jadernou a chemickou náloží a na prostředcích, které mohou být k protipřipravě použity. Má-

li např. protipřiprava omezený cíl, při němž pro operačně taktické a taktické rakety se plánuje jen jeden úder, může být celková doba trvání protipřipravy:

- je-li veden jeden úder raketami a

letectvo vede úder na tytéž objekty, může trvat protipříprava 30—40 minut,

— vedou-li raketová vojska a letectvo údery na prostorově oddělené objekty, může protipříprava trvat 15—20 minut.

Podle úkolů dělostřelectva a požadované spotřeby střeliva jsou možné tyto varianty:

Při použití jaderných zbraní a potřebě děl. munice 0,4 pp, mohlo by dělostřelectvo plnit úkoly v 10 minutách. V tomto případě bude celková doba trvání protipřípravy záviset na použití letectva, může trvat 15—20 minut.

Při bojové činnosti bez použití jaderných zbraní a při požadované spotřebě dělostřelecké munice např. 0,7 až 0,9 pp, potřebují dělostřelecké jednotky k vystřelení této munice

122 mm H vz. 38	16—28 minut
130 mm K vz. 46	20—32 minut
152 mm KH	16—24 minut

V takovém případě může mít protipříprava celkové trvání 20—30 minut.

Zahájení protipřípravy stanoví se tak,

aby vlastní úder předcházela hromadnému použití jaderných prostředků nepřítele a jeho dělostřelecké a letecké přípravě. Protipříprava nezabývá nás přirozeně úkolu ničit prostředky jaderného napadení ihned po jejich zjištění. Je ale pravděpodobné, že uskupení těchto prostředků, zvláště taktických jaderných prostředků, budeme moci ve větším rozsahu objevit až bezprostředně před zahájením útoku. Proto těžiště boje s většinou taktických prostředků jaderného napadení bude teprve v průběhu protipřípravy.

Struktura protipřípravy závisí na úkolech a na prostředcích, které jsou k jejich splnění k dispozici. Můžeme předpokládat jednu až tři salvy raketových vojsk, jeden úder letectva a jeden až tři palebné přepady dělostřelectva. Nejúčinnější je zahájit protipřípravu překvapivým chemickým a jaderným úderem s navazujícím použitím konvenční munice a bomb. První palebný přepad dělostřelectva bude veden především na dělostřelecké baterie, velitelská stanoviště a radiotechnické prostředky.

Organizace a plánování protipřípravy u armády

Protipříprava na nepřítele útočícího z chodu musí se plánovat podle variant, poněvadž přesný směr útoku uskupení nepřítele není možné vždy určit včas a jednoznačně. Všimněme si nejdříve, jaké úkoly je nutné splnit např. v boji s hlavními silami západoněmecké divize, která má v 1. sledu dvě brigády. Cílem protipřípravy je zmařit nebo oslabit její útok.

Na jaké objekty bude nutné působit:

1. až do 8 taktických prostředků jaderného napadení, které mohou tvořit 6 odpalovacích zařízení Honest John a baterie 203,2 mm H. Baterie 203,2 mm H nebude zpravidla přibírána jako celek, ale při použití jaderných zbraní po četách. Poněvadž každá četa zaujímá samostatně pal. postavení, představuje každá tato četa při organizaci boje jeden objekt. Taková baterie může tedy tvořit až do 3 objektů ničení. Poněvadž každé odpalovací zařízení Honest John v postavení a každá četa 203,2 mm H představují samostatný objekt (cíl) a podle názorů západoněmeckých vojenských odborníků má se v divizi vytvářet určitá záloha prostředků jaderného napadení, musí se počítat s tím,

že v boji s taktickými prostředky jaderného napadení bude nutné zničit až 8 objektů (cílů).

Použije-li se ke zničení 1 taktického prostředku jaderného napadení v postavení jedna raketa s jadernou náloží nebo použije-li se při vzdálenosti větší než 10 km nejméně dvě dělostřelecké baterie, pak jsou potřebné 4 rakety s jadernou náloží a do třech děl. oddílů se spotřebou 0,5 až 0,7 pp střeliva.

Uvedený počet taktických prostředků jaderného napadení může se ještě zvýšit, jestliže např. v pásmu divize budou použity taktické prostředky jaderného napadení arm. sboru, nebo budou-li k dispozici i prostředky, bojující v přímém dotyku s vlastními jednotkami. Při tom je nutné brát v úvahu, že ne všechny tyto prostředky budou při protipřípravě zničeny, poněvadž jaderné prostředky ničí se zpravidla ihned po jejich zjištění.

2. Nejméně na 13 dělostřeleckých baterií. Přibere-li se např. k palebné přípravě tankový prapor brigády druhého sledu, je nutné u útočící divize počítat až do 13 děl. baterií. Také tento počet může být

ještě vyšší za předpokladu použití prostředků arm. sboru nebo útvarů v dotyku s vlastními jednotkami. Boj s tankovým uskupením dělostřelectva vyžaduje nejméně 8 děl. oddílů se spotřebou 0,6 až 0,8 pp střeliva.

3. 4 až 6 útočných skupin (prapor) na pochodu nebo při rozvinování. K boji s těmito prostředky je třeba 4–6 raket s jadernou nebo 8–12 s chemickou náplní.

4. Místo velení divize. K tomu je nejúčinnější použít buď jednu raketu s jadernou nebo 1–2 rakety s chemickou náplní. Může se také použít jeden palebný přepad reaktivního dělostřelectva.

Přirozeně k boji s prostředky jaderného napadení může se použít více jaderných zbraní, bude-li např. dělostřelectvo působit na nepřátelské proudy. To vše bude záviset na situaci. Důležité však je, aby prostředky ničení byly použity s co největší efektivností.

Jaderné zbraně jsou zpravidla účinnější proti tankovým a motorizovaným proudům než proti dělostřelectvu v palebných postaveních (kromě dělostřelectva, které může střilet jadernou municí), poněvadž dělostřelectvo buduje svoji bojovou sestavu tak, aby jedním jaderným úderem mohla být zničena zpravidla jen 1 baterie. Dělostřelecká palba je ale účinnější proti taktickým raketám a dělostřelectvu ve

vyčkávacích postaveních než proti tankovým a motorizovaným proudům. Proto pokládáme navrhovaný způsob použití prostředků ničení na různé objekty za účelný.

Celkově jsou tedy k protipřipravě na hlavní síly západoněmecké divize účinní z chodu potřebné tyto síly a prostředky:

- do 10 raket s jadernou náloží nebo
- do 5 raket s jadernou a 10 raket s chemickou náloží,
- nejméně 11 děl. oddílů s 0,6 až 0,8 pp střeliva.

Tyto prostředky, potřebné k uskutečnění protipřiprav na hlavní síly divize, jsou přirozeně ty minimální. Poněvadž ale právě v obranném boji bude zpravidla k dispozici málo sil a prostředků, domníváme se, že protipřipravu na divizi, útočící z chodu, bude moci uskutečnit armáda. To znamená, že úsek protipřiprav mohl by být široký 20–25 km.

Protipřiprava by měla být zahájena v době, kdy přední útočné skupiny nepřítel jsou vzdáleny od předního okraje obrany 15–20 km a ukončena měla by být v době, kdy se postupující nepřítel přiblížil na 5–6 km k přednímu okraji obrany. Tím je umožněno prostředkům, které se nezúčastňují protipřiprav z hlavních palebných postavení, včas se přemístit zpět.

Rozhodnutí a plánování

Při rozhodnutí o protipřipravě nemělo by se vycházet ze stanovených hustot nebo počtu raket s jadernou nebo chemickou náplní, ale mnohem více jsou směrodatné konkrétní propočty, odpovídající skutečné situaci. Kritériem při tom by mělo být, zda s prostředky, které jsou k dispozici, je možné uskutečnit mohutný úder na nepřítel a zda může být splněn cíl protipřiprav. Podle toho se určuje, které uskupení nepřítel a na jaké šířce bude možné napadnout.

Rozhodnutí musí obsahovat:

- cíl protipřiprav
- úseky protipřiprav
- struktura a doba trvání protipřiprav
- úkoly raketových vojsk a dělostřelectva

- počet raket s jadernou a chemickou náloží, které budou použity
- účast sil a prostředků
- spotřeba střeliva pro dělostřelectvo (včetně chemické munice)
- úkoly a činnost RVD po protipřipravě
- doba pohotovosti.

Složitost při plánování spočívá především v tom, že v té době nepřítel ještě nezaujal úseky protipřiprav a nejsou známy ještě žádné konkrétní cíle. Výjimkou by mohly být síly a prostředky, které jsou v bezprostředním dotyku s vlastními jednotkami, o nichž lze předpokládat, že budou palbou podporovat očekávaný útok nebo se jej zúčastní. Podle očekávané činnosti nepřítel bylo by žádoucí plánovat nejdříve v hrubých rysech a s po-

stupným narůstáváním údajů o konkrétních cílech bezprostředně před zahájením protipřípravy plány neustále upřesňovat.

Při plánování protipřípravy je nutné

- určit bojové možnosti zúčastněných raketových vojsk a dělostřelectva,

- stanovit cíle, na něž bude nutné působit během protipřípravy,

- uvést prostředky, které budou na tyto cíle působit (počet a sílu jaderných náloží, počet raket s chemickou náplní, počet přibraných dělostřeleckých baterií, spotřeba děl. střeliva),

- přidělit tyto cíle RVD,

- uvést očekávané úkoly při postupu nepřítelů,

- přidělit cíle, palebné úseky jednotkám RVD, určit počet a trvání palebných přepadů, prostory dočasných pal. postavení a způsob jejich přípravy,

- určit manévr útvarů a jednotek, které budou plnit úkoly z dočasných palebných postavení,

- stanovit použití sil a prostředků děl. průzkumu ke zjišťování souřadnic cílů,

- upřesnit způsob předávání průzkumných informací ostatních prostředků průzkumu, zvláště leteckého,

- organizovat spojení mezi zúčastněnými prostředky,

- stanovit způsob předávání upřeshňujících souřadnic cílů,

- uvést smluvené signály při velení.

Cíle k napadení proudů nepřítelů by měly být předpokládány na takových místech komunikací, kde jsou zvláště účinné jaderné úderů nebo úderů chemickými raketami, např. mosty, soutěsky, křižovatky apod.

Přirozeně může také nastat případ, že na základě sil a prostředků, které jsou k dispozici, bude protipříprava předem soustředěna a plánována na prostředky jaderného napadení a dělostřelectva. Pro obránce je to podstatný rozdíl, bude-li nepřítel útočit po hromadném jaderném úderu a silné palebné přípravě nebo začíná-li útok bez jaderných úderů a palebné přípravy.

Cílem článku bylo uvést některé problémy protipřípravy a potvrdit složitost její organizace a plánování.

Upraveno z tisku NDR